

יסוד הפלפול נועד רק לזמן שידיה שכתה כמו כאבלי של משה שנשתכחו שלל מאות הלכות, ובא עתנאל בן קנז והחזירם בפלפול (מורה שו"א), אולם השבחה נולדה רק לרגלי הזוהמא שעוד לא נזקו ממנה, אבל בזמן שזכו לפסקת הזוהמא לא היה צורך כלל לפלפול, הכל היה יד וברור, לא היו ספיקות ולא היו פקפקים שמחים הדברים בנתינתו מסיגי.

ולכן לפי שהתעורה העקריה של ישראל היא להגיע לירי אותה המדרגה שזכו אליה כמתן תורה שפסקת זוהמאתן (שבת קמ"א) נועד זכו למדרגות ויתרות מאלי, לא היה צורך לתת להם את הפלפול, כי אם למשה היה למנה, בעבור שע"י שקורב את הערב רב, וגלוי וידוע היה לפניו יח"ש כי יגרמו לישראל לחסוא, ותחזור הזוהמא והושלש השבחה ויהיה נצרך לחלק הפלפול להחזיר את כל הנשכחות, והוא נהג מדה טוב ונתנו לישראל.

אולם באיזה אופן נתנו לישראל, נראה שזה היה על ידי מה שהוסף יום אחד מדרגתו (שבת פ"א), דהנה כאשר חזר משה בנבואתו, כי אחרי מתן תורה יחזור הזוהמא והשב את עצמו לגורם בדרב, צפה מראש כי אם תהיה נתינת התורה כלא הכשרה להחזרת נשכחותיה כלא פלפול יאבד ח"ו מוכה מישראל, וחלילה אם יחסר אות אחת מן התורה מוכרח כל העולם להיות חוזר לתורה וכוהו, על כן התחכם בנבואת קדשו להוסיף יום אחד מדרגתו, וזה עצמו המציא ע"י פלפול דכרי דגמ' בכמות (ספ"א): "מאי דרש דכתוב וקדשם היום ומחר היום כמחר וכו' ע"ש. בזה ניתן כח בנתינת התורה שידועו דרכיה ע"י פלפול, גם אם יהיו נשכחות באיזה זמן.

וזהו הטעם מה שאנו מוחסים זמן נתינת התורה ליום החמישים של ספירת העומר שהוא שיש כסיון, מפני שבפועל נתנה התורה כשבעי כסיון וכאשר נתקשו בזה רבים, אכן הענין כי ע"פ האמת לפי הכונה שצריכים ישראל להגיע אליה דרשה התורה להנתן כיום החמישים, בלי שום הצטרפות של הכשרת פלפולים, ורק יסוד הגורם שנתנת כיום החמישים ואחד היה לרגלי ההתקצרות שלנו, ונמצא דכבא באמת נתנה התורה כיום החמישים ובפועל כיום החמישים ואחד, ואנו שצפייתנו להגיע לצחייתנו שנגיע למדרגת פסיקת הזוהמא, אנו מוחסים נתינת התורה להנתינה של הכבת.

ימצאו מנחה לרגלם, עד אשר יתנונו להיות חיים הלכותיים, באופן שכל המשך חייהם יהיה כולו תורה ארוכה, תורת חיים.

כמו כן דבר ר' היא הנבואה, מאותה ר' לישראל עמו הוא להשתעשע אהם בלי הפסק, והמדי יחד הדיבור עמדם, כאשר אין הדיבור נפסק, בערכו של כל דבר שלמעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, וכל זמן שלא יתעלו ישראל למדרם פסגתם זו לא ינחתו ולא ישקטו, עד המולי של החזון "ונגלה כבוד ר' וראו כל כשר יחדו כי פי ר' דבר" (שעה מ"ה), ומשוטטתם המה בית ישראל למצוא דבר ר' זו הנבואה.

ואמנם ההלכה והנבואה במקום העליון אחודים המה, ובה בשעה שמקיימים את ההלכה, מקשיבים ושמענים את דבר ר' הנאמר למשה מסיגי על ההלכה הזו, ועל זה כיוונו כאמרנו "כל אשר דבר ר' נעשה ונשמע", שככל מה שנקיים דבר ר', נשמע גם את דברו וציוויו על המעשה, וזה דבר ר' זה הקץ.

התאחדותם של השלשה דברים מילוי ההלכה, מילוי הנבואה והתאחדותם ביחד הם הם כל תקותם והפצם וישעם של ישראל, ורק בהם ימצאו את שבועם.

וכל זה מגיע אליהם ע"י הכפיית הד בניגית שהתורה נתונה לנו מצדו יח"ש, כי אז מגיעים לנו כל השלימות כמו שהוא שלא ב"ה.

וזהו "ודיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום", לקבל כל הדברים מצד הציוו, כלומר מצד הכפיית הד בניגית, מצד ההכרה שאין חיים אחרים, וזאת החיים הנמשכים לנו מצדו יח"ש חיי החיים, ובאופן כזה צריכה להיות קבלת התורה שלנו.

מאמר מח

פלפול של תורה

"כתב לך פסל לך, מה פסולתן שלך, אף כתבן שלך, משה נתן בה מוכת עין ונתנה לישראל, ועליו הכתוב אמר טוב עין הוא יכולך וכו', פילפולא בעלמא" (נדרים ל"א, א).

ונדרש לישראל ענין ההתכללות כי אין לנו לישראל אלא מספר שבועות, וכשהמספר הזה מתמלא ומתאחד הוא כחנית זיווג המוליד עוד שבועה מימ וכן הלאה והלאה, וללא ההתאחדות והזיווג הלז, לא היו עוד מימ לישראל, כי אין להם המשך מספר יותר משבועה.

וזו בנוגע לימים כלפי ישראל שכל שבט המתדבק אחר הששה ימים, מוליד לישראל עוד שבועה ימים, ואמנם כן הוא גם כלפי שבועות שלמות, שאלו השבועה שבועות של חשע וארבעים ימי הספירה מולידים את השבועות של כל השנה, וללא הם לא היה לישראל חיים של שבועות, וכמו כן השבע שנים של שמוטה, שהם מולידים את השנים, והשבועה שמוטות מולידות את היוכלות. ודוק בזה היטב.

הוא ענין חג השבועות שיום הזה מתדבק עם השבועה שבועות שעברו ונמנו ונספרו, וממנו כל המשך השבועות הבאים של כל השנה כולה. ובהם נזו גם הדמיון של גלויי היוכל עלמא דחורן, כמו דכתיב (שמות יט): "כמשוך היוכל המה יעלו כהר".

מאמר נ

התורה נחלת ישראל

"וירצבו בתחרות הזה, מלמד שכפה עליהם את ההר כנגידת" (שבת פת, א). ומקשים רחום' (ר"ה כפה) רמז אמרו נעשה נשבענו, ורצונו כי חזרו ע"ש.

ישראל הם ברגמא של מעלה, כשם שכל גלויי הפעולות אינם כלל בערך עצמותו והגלות העליונה הבלי נחלה, והכלית כל העולמים אינם אלא כשיושג אמירת מצאנוהו, שרק הוא ית"ש הוא התכלית של הכל.

כמו כן ישראל עם קדשו, אע"פ שגם זה מתעוררם לפרסם שם שמם בעולם וככל העמים, בכל זה עיקר האושר הוא אך כשמתצאו בעצמותו - בקרבן, וזולת זה אע"פ שהוא אושר לאחרים אינו אושר לעצמו, כן כל ידעה הורחית העוברת לשאר עמים פוגמת בישראל, המלמד חורר לעכ"ו"ם כאילו בא על הארופס [ראו הגנה יג, א. סיפרי

וזהו מה שאמר רב יוסף (פסחים סח, ב): "אי לא הווא יומא דקא נירים כמה יוסף איכא בשקא", דרב יוסף היה סיני (הוריות יד, א), ומפרש רש"י בהריות שם דסיני הוא שיועד כל הדברים כנהנינון מסיני, ואנשים גדולים כאלה הנהגוים מכל הדור ואין להם שום צורך בפלפולים אין הדור משיגם, ועל כן אי לא הווא יומא דיינו יום החמישים שאנו חוגגים בו את חג השבועות, כמה יוסף איכא כשוקא, ודיינו דאילו כל החג היה ביום החמישים ואחר היה מבאר זה דעיקר לימוד החורר הוא דקא שמשיגים על ידי פלפולים, וזולת הפלפול אי אפשר להגיע לשום ידעה בחורר, ולא היה שום מקום חשיבות לרב יוסף אשר זכה לכוונה של חורר כלל יגיעת ומ"מ של הפלפול, אולם אם עיקר החג ביום החמישים דיינו ביום מתן תורה שלמעלה מכל פלפול, יש עוד רב לגדלותו הגוראה של רב יוסף, להכיר שגם לו חלק י' בנינה ועוד יותר מאחרים, כרמסקינון סיני ועוקר הרים סיני עדיף, שהכל צריכים למרי דחשי.

מאמר מט

חג השבועות

הקבע השם העיקרי לחג הקדוש הזה - חג השבועות - על שם ספירת השבועות, ומרוע לא נקבע כשם אחר יום הביכורים וכיוצא, וגם למה נקבע על שם השבועות יותר מעל הימים השע וארבעים יום.

שני מיני מספר של ריבוי הם, עשרה ושבועה, מספר עשרה הוא כמספר היוצרות עשרה אחר, עשרים שני פעמים עשרה, וכן הלאה, אולם שבועה הוא מספר אחר, מספר השבועה הוא מספר של התכללות, כשהשש קצוות מתכללים בשבועה, או כשהם מתכללים יחד נעשים שבועה.

וזהו אורח י' את השבועות כי שבועה הוא התכללות, ועל כן מספר זה הוא רק אצל ישראל ולא אצל אומות אחרות, כאשר הם כבחינת "תפרדו כל פעלי או"ן" (חז"לם צב, י), ועל כן, "גוי ששבת חייב מיתה" (סנהדרין נח, ב), כי אין כבחינתם מושם התכללות ואין הימים של חול מתאחדים כמספר שבועה, ולא שייך אצלם לקבוע מנין של שבועה.